

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/185/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7509203615
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Feťková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7509203615.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Feťkovej a sudcov JUDr. Ladislava Duditša a Mgr. Angeliky Sopoligovej v právnej veci žalobkyne I. D.Š., F.. XX.X.XXXX, T. Q. F. T., Q. XX/XX, zastúpenej JUDr. Matejom Sýkorom, advokátom so sídlom v Košiciach, Zoborská 13, proti žalovanej Q. R., F.. XX.X.XXXX, T. E. O., Q. X/XXX, zastúpenej JUDr. Štefanom Jančom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Nerudova 14, v konaní o neplatnosť právneho úkonu a zaplatenia sumy 18.223,46 eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie č.k. 9C/47/2009-67 zo dňa 29.11.2013 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby o neplatnosť právneho úkonu.

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie 18.223,46 eur a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že Zmluva o tichom spoločenstve uzavretá jej F.. E. a žalovanou dňa XX.X.XXXX je neplatná, a zároveň, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť jej sumu 18.223,46 eura s príslušenstvom. Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v sume 1.721,95 eur platbou advokátovi JUDr. Štefanovi Jančovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaná a manžel žalobkyne Š. D. uzatvorili dňa XX.X.XXXX Zmluvu o tichom spoločenstve podľa § 673 Obchodného zákonníka, predmetom ktorej bol vklad Š. D. ako tichého spoločníka žalovanej v sume 18.223,46 eura (549.000,- Sk). Z uznesenia o dedičstve mal súd prvého stupňa preukázané, že E. žalobkyne Š. D. W. C. X.X.XXXX a dedičské konanie bolo zastavené podľa ust. § 175h ods. 1 O.s.p. vzhľadom na to, že podľa oznámenia E. poručiteľa tento W. F.. Ako dedičia v 1. skupine prichádzali do úvahy žalobkyňa a C. I. D., F.. XX.X.XXXX. Aplikujúc pre svoje rozhodnutie ust. § 40a, § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. § 673 ods. 3 Obchodného zákonníka dospel súd prvého stupňa k záveru, že vzhľadom na skutočnosť, že tichý spoločník - E. Ž. Š. D. W., účastníkmi konania o neplatnosť zmluvy o tichom spoločenstve musia byť aj jeho právni nástupcovia, t.j. okrem E., ktorá je žalobkyňou, aj C. F. I. D., F.. XX.X.XXXX. Súd prvého stupňa preto uzavrel, že spor z hľadiska vecnej legitímácie nie je náležite obsadený a v konaní o neplatnosť právneho úkonu, ak má byť žalobe vyhovené, musia byť účastníkmi konania všetci účastníci napádaného právneho úkonu (zmluvy), prípadne ich právni nástupcovia a to z toho dôvodu, aby účinky rozhodnutia súdu o takom predmete konania dopadli na všetkých účastníkov právneho úkonu, príp. ich právnych nástupcov. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že Zmluva o tichom spoločenstve zakladala len relatívnu neplatnosť právneho úkonu podľa § 145 ods. 1 OZ, nie absolútnu neplatnosť, lebo podľa ust. § 673 ods. 3 Obchodného

zákonníka, účinky zmluvy nastávajú až dňom, ak je vyhotovená v písomnej forme. Rovnako nepovažoval za dôvodný súd prvého stupňa ani nárok vo vzťahu k žalovanej ohľadom zaplatenia sumy 18.223,46 eur. O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal úspešnej žalovanej náhradu trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej služby v celkovej sume 1.721,95 eur.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa. Žiadala zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne zmeniť rozsudok, vysloviť neplatnosť zmluvy o tichom spoločenstve a zároveň zaviazat' žalovanú zaplatiť žalobkyni 18.223,46 eur titulom bezdôvodného obohatenia spolu s úrokom z omeškania vo výške 15% ročne zo sumy 18.223,46 eur od 29.3.2006 do zaplatenia.

Uplatnila odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a/, d/ a f/ O.s.p. teda, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Preto navrhla, aby odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil rozsudok keďže súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. V dôvodoch odvolania akcentovala žalobkyňa na to, že konanie o dedičstve po poručiteľovi Š. D. F.. XX.X.XXXX F. T. T. X, P., vedené pred Okresným súdom Košice II pod č. XXD XXX/XXXX I. H. Č.. XXD/XXX/XXXX bolo zastavené podľa ust. § 175h ods. 1 O.s.p. pre nemajetnosť poručiteľa. Na základe uvedeného má žalobkyňa za to, že otázka právneho nástupníctva po F.. Š.Q. D. nie je v tomto konaní relevantná a že poručiteľ - F. Š. D.Č. nemá a ani v čase rozhodovania súdu prvého stupňa nemal právnych nástupcov. Aj vzhľadom na uvedené trvá žalobkyňa na tom, že účastníkmi tohto konania boli všetky osoby, ktorých účastníctvo v tomto spore je z hľadiska vecnej legitímácie potrebné. Navyše súd prvého stupňa postavil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na absencii účasti C. Š. D. - I. D., ako účastníka v tomto konaní bez toho, aby boli v konaní vykonané relevantné dôkazy preukazujúce, že I. D. je skutočne C. F.. Š. D.. Ďalej poukázala žalobkyňa na to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepreskúmateľné, nedostatočné a nezrozumiteľné, čím porušil právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Pokiaľ súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uvádza, že v dôsledku neúčasti I. D. nebol spor náležite obsadený z hľadiska vecnej legitímácie súd prvého stupňa nekonkretizuje, či I. D. podľa úvahy súdu má v tomto spore vystupovať na strane žalobcu alebo na strane žalovaného a teda, či dôvodom na zamietnutie žaloby v časti o určení neplatnosti zmluvy bol nedostatok aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie. V priebehu konania bolo nepochybne preukázané, že sporná zmluva o tichom spoločenstve je neplatná a to najmä z dôvodu absencie súhlasu žalobkyne v zmysle § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka s týmto právnym úkonom, ako aj z dôvodu rozporu predmetnej zmluvy so zákonom a neurčitosti jednotlivých ustanovení predmetnej zmluvy. Medzi skutočnosťami zakladajúce rozpor predmetnej zmluvy so zákonom patrí dohoda zmluvných strán o tom, že zmluva nadobúda platnosť a účinnosť dňom X.X.XXXX, t.j. približne dva roky pred podpisom Zmluvy o tichom spoločenstve dňa XX.X.XXXX (zmluvné strany si teda dohodli práva a uložili povinnosti so spätnou účinnosťou, čo platný právny poriadok nedovoľuje), absencia dohody zmluvných strán o podstatnej časti záväzkového vzťahu, teda o záväzku podnikateľa vyplácať tichému spoločníkovi časť zisku z podielu tichého spoločníka na výsledku podnikania (predmetná zmluva neobsahuje podstatné časti zmluvy o tichom spoločenstve uvedené v ust. § 673 ods. 1 Obchodného zákonníka a zároveň je v rozpore s kogentným ustanovením § 676 ods. 1,2 Obchodného zákonníka), dohoda o vykonávaní podnikateľskej činnosti tichým spoločníkom. Vyššie uvedenými argumentmi sa súd prvého stupňa nezaoberal vôbec, alebo len nedostatočne. Svojím konštatovaním na str. 3 odôvodnenia rozsudku prvostupňový súd potvrdil s poukazom na znenie § 673 ods. 3 Obchodného zákonníka, že Zmluva o tichom spoločenstve je účinná až dňom, keď je vyhotovená v písomnej forme. Je teda zrejmé, že dohoda zmluvných strán o spätnej účinnosti zmluvy ku dňu X.X.XXXX zakladá neplatnosť dotknutej zmluvy pre jej rozpor so zákonom. Súd prvého stupňa sa vôbec podľa odvolateľky nevyporiadal so žalobou žalobkyne v časti o zaplatenie 18.223,46 eura s prísl., kde zamietnutie žaloby odôvodnil iba s poukazom na nedôvodnosť nároku žalobkyne na určení neplatnosti zmluvy o tichom spoločenstve. Žalobu žalobkyne v časti o zaplatenie sumy 18.223,46 eura s prísl. titulom bezdôvodného obohatenia možno považovať za žalobu o plnenie v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p. a nie za žalobu o určení v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho zákonníka. Preto pri posudzovaní tejto časti žaloby nie je relevantná argumentácia súdu použitá pre posudzovanie žaloby v časti o určení neplatnosti zmluvy o tichom spoločenstve. Zároveň opätovne poukazuje žalobkyňa na ust. § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka,

podľa ktorého z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne. Preto otázka právneho nástupníctva po F. Š. D. nie je v súvislosti s touto časťou žaloby vôbec relevantná. Preto má žalobkyňa za to, že jej nárok na zaplatenie sumy 18.223,46 eur súd nesprávne právne posúdil a náležitým spôsobom neodôvodnil, čím porušil právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces.

Žalovaná vo vyjadrení sa k odvolaniu žalobkyne navrhla rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Uplatnila trovy odvolacieho konania. Žalovaná v dôvodoch vyjadrenia považovala za neuveriteľné konštatovanie, že nemajetnosť poručiťľa má za následok zrušenie právneho nástupníctva. Poukázala na procesné nedostatky návrhu žalobkyne, kde sa domáha jednak určenia neplatnosti právneho úkonu a v tej istej žalobe žaluje na plnenie a tieto dva inštitúty podliehajú inému právnemu režimu a jeden z výrokov je nadbytočný. Preto je na žalobkyňu, aby upresnila, čoho sa vlastne domáha. Podľa žalovanej správne postupoval prvostupňový súd, keď zamietol aj žalobu na plnenie, keďže zamietnutie žaloby vo výroku o vyslovení neplatnosti zmluvy zároveň prejudikuje aj neopodstatnenosť nároku na plnenie.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala žalobkyňa v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok podľa § 212 ods. 1,3 O.s.p. ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a rozsudok verejne vyhlásil v zmysle § 156 ods. 1 O.s.p. po tom, čo miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil v súlade s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach.

Po preskúmaní rozsudku dospel k záveru, že súd prvého stupňa vecne správne rozhodol vo výroku o zamietnutí žaloby o neplatnosť právneho úkonu o neplatnosť zmluvy o tichom spoločenstve z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie v konaní.

Vo všeobecnosti platí, že vecnú legitímáciu v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je má predovšetkým ten, kto bol účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide; môže ju mať aj osoba, ktorá nie je účastníkom tohto vzťahu za predpokladu, že by vyhovie žalobe mohlo mať priaznivý dopad na jej právne postavenie (v tomto prípade ide len o aktívnu legitímáciu). Nevyhnutným hmotnoprávnym predpokladom úspešnosti žaloby o určenie platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu je, aby boli účastníkmi konania všetci dotknutí účastníci tohto právneho úkonu, pokiaľ niektorý účastník tohto právneho úkonu nežije (ako tomu je v tomto prípade) jeho právni nástupcovia. Ani žalobkyňa v odvolaní nespochybňuje skutočnosť, že do úvahy prichádzajúcou dedičkou po F. E. Š. D. D. I. C. I. D., F. XX.X.XXXX, teda ako zákonní dedičia v I. skupine (§ 473 Občianskeho zákonníka) prichádzajú do úvahy žalobkyňa a C. I. D.Š.. Pokiaľ žalobkyňa v dôvodoch odvolania namieta, že súd prvého stupňa v rozpore s požiadavkami na spravodlivý súdny proces nekonkretizuje, či I. D. mala podľa úvahy súdu v tomto spore vystupovať na strane žalobcu alebo na strane žalovaného a teda, či dôvodom na zamietnutie žaloby v časti o určenie neplatnosti zmluvy bol nedostatok aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie, k tomuto argumentu odvolací súd len stručne dodáva, že o nútené procesné spoločenstvo ide vtedy, keď priamo zo zákona je z hľadiska vecnej legitímácie nevyhnutné, aby v konaní vystupovalo spoločenstvo. V prípade žaloby o neplatnosť právneho úkonu sa vyžaduje, aby na strane žalobcov a žalovaných ako nútené procesné spoločenstvo vystupovali všetci účastníci dotknutého právneho úkonu, prípadne ich právni nástupcovia.

Odvolací súd preto v súlade s ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby o neplatnosť zmluvy o tichom spoločenstve uzavretej medzi manželom žalobkyne a žalovanou dňa XX.X.XXXX z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie v konaní.

Odvolací súd však dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku o zamietnutí žaloby o zaplatenie 18.223,46 eur žaloby na plnenie podľa ust. § 80 písm. b/ O.s.p..

Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie sumy 18.223,46 eur je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, čím došlo v konaní pred súdom prvého stupňa k takej vade konania, na ktorú odvolací súd v zmysle ust. § 212 ods. 3 O.s.p. prihliada z úradnej povinnosti, lebo mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia patrí medzi vady konania v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., pretože takýmto postupom súdu je účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Konkrétne žalobkyňa ani odvolací súd sa z odôvodnenia rozhodnutia nedozvedeli, prečo súd prvého stupňa žalobu o plnenie zamietol.

Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p., pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu. V odôvodnení sa súd rozhodujúci o uplatnenom nároku musí vysporiadať so všetkými rozhodujúci skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odôvodnenie musí byť prostriedkom kontroly správnosti rozhodnutia nielen pre súd, ktorý ho vydal, ale aj pre súd ktorý ho bude preskúmať v dôsledku opravného prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné. Odvolaním napadnutý rozsudok o zamietnutí žaloby na plnenie nemá náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 O.s.p., preto nemohol byť predmetom odvolacieho prieskumu.

Odvolací súd preto v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby ohľadom zaplatenia sumy 18.223,46 eur, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 2 O.s.p..

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č.757/2004 Z. z. o súdoch v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.